Europees Hof voor de Rechten van de Mens, arrest van 10 juni 2025, nr. 458116, B.T. & B.K.CS. Hongarije

FEITEN

B.T. bevalt in 2014 van een zoontje (BKCs), maar hij wordt onmiddellijk na de geboorte weggenomen door de autoriteiten en vervolgens in pleegzorg geplaatst. Omdat B.T. meent dat haar zoon onterecht is weggenomen, gaat ze in beroep bij alle bevoegde Hongaarse rechtbanken. Nadat ook de hoogste Hongaarse rechtbank haar geen gelijk geeft, gaat ze uiteindelijk in beroep bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM).

B.T. steunt in haar klacht op verschillende artikelen uit het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM). In deze beknopte samenvatting ligt de focus enkel op de klacht onder artikel 8 EVRM (recht op bescherming van het gezinsleven). Ten eerste omdat het Hof in deze zaak een schending vaststelt van dat artikel en B.T. op dat punt dus wel gelijk geeft. Ten tweede omdat een interessant onderdeel van de juridische motivering van het Hof steunt op de moeilijke situatie waarin B.T. leeft..

BESLISSING

Het Hof besluit dat de rechten van B.T. geschonden werden onder artikel 8 EVRM.

MOTIVERING

Volgens het Hof is het wegnemen van een pasgeboren baby een extreem hardvochtige maatregel. Zoiets vereist dan ook uitzonderlijke redenen. Het Hof erkent in deze zaak dat het om een complexe familiale situatie gaat en dat de autoriteiten enkele relevante argumenten aangehaald hebben die een plaatsing in principe zouden kunnen rechtvaardigen. Zo heeft B.T. vijf andere kinderen die in 2010 ook geplaatst werden, omwille van het feit dat de kinderen toen niet naar school gingen en er niet voldoende medische zorg was. Bovendien bleef B.T. ook roken tijdens haar zwangerschap en verscheen ze niet op de vereiste zwangerschapscontroles. De autoriteiten oordeelden

onder andere om deze redenen, dat er een gevaar was voor de gezondheid en ontwikkeling van haar pasgeboren zoon.

Dergelijke redenen zijn op zich zeker relevant. Toch meent het Hof dat ze hier niet overeenstemmen met de reële situatie. De autoriteiten hebben daarvan namelijk een te oppervlakkige analyse gemaakt. Ze baseerden zich grotendeels op zaken uit het verleden, maar negeerden meer recente positieve ontwikkelingen in het leven van B.T. Nochtans zorgden die positieve ontwikkelingen er in 2013 (dus voor de geboorte van haar zoon) al voor dat de plaatsing van haar dochter beëindigd werd, zodat deze terug naar huis kon komen. Uit alle relevante documenten die het Hof kon zien, valt trouwens niet af te leiden dat het pasgeboren zoontje van B.T. in gevaar zou zijn.

Bijzonder interessant in de motivering van het Hof is de overweging over de maatschappelijke rol van de autoriteiten. Zoals ook in andere plaatsingsdossiers, benadrukt het Hof het belang van sociale hulpverlening. Het is een taak van de autoriteiten om personen in armoede of bestaansonzekerheid te helpen. In deze zaak stelt het Hof echter vast dat B.T. te weinig ondersteuning kreeg.

Om voorgaande en andere redenen (zoals bijvoorbeeld ook procedurele gebreken), besluit het Hof dat de rechten van B.T. geschonden werden onder artikel 8 EVRM..

RUIMERE CONTEXT

Het Hof kent een rijke rechtspraak over de plaatsing van kinderen en het behoud van de band met de ouders. Over een periode van meer dan 30 jaar heeft het immers bijzonder veel arresten uitgesproken over deze materie. Op die manier kwamen enkele belangrijke mensenrechtelijke principes tot stand. Het wegnemen van een kind bij zijn ouders is één van de meest ingrijpende maatregelen die een overheid kan nemen. Een belangrijk principe is daarom dat een overheid dit niet zomaar mag doen. In tegendeel, ze dient uiterst voorzichtig te werk te gaan in deze gevoelige materie.

Een ander principe dat in deze zaak duidelijk aan bod komt, is dat armoede geen reden mag zijn voor de plaatsing van kinderen. Dat een kind in een meer gunstige leefomgeving zou kunnen opgroeien, is onvoldoende om een kind weg te nemen bij zijn ouders. Precaire omstandigheden kunnen namelijk verholpen worden door maatregelen die minder

ingrijpend zijn, zoals gerichte financiële hulp en sociale begeleiding. In meerdere zaken beklemtoont het Hof dan ook het belang van sociale diensten. Hun rol bestaat er net in om personen in moeilijkheden te helpen, hen te begeleiden en hen bijvoorbeeld te adviseren over sociale uitkeringen, sociale huisvesting of andere middelen waarmee moeilijkheden kunnen overwonnen worden.

Zie verder:

- Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting, Het behoud van de band tussen ouder en kind bij plaatsing. Onderzoek van de rechtspraak van het EHRM betreffende artikel 8 EVRM, Cahier rechtspraak nr.2, april 2021.

Trefwoorden: Artikel 8 EVRM (bescherming van het gezinsleven) – Plaatsing van kinderen – maatschappelijke ondersteuning